

УДК 330.1

Вартанова О.В., д.е.н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

Вартанов С.О., здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ЗДІЙСНЕННЯ ВІРТУАЛЬНИХ МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНІХ ОБМІНІВ

Характерними рисами сучасного бізнес-середовища є крихкість, тривожність, нелінійність та незрозумілість. Ці ознаки характеризують сучасне середовище VANI-середовище: в неспокійному і непередбачуваному світі немає надійних опор і однозначних рішень, усталений порядок може похитнутися в будь-який момент, немає однозначних рішень і відповідного досвіду. Причинно-наслідкові зв'язки неясні, і будь-яка подія може мати несподівані наслідки для майбутнього. Основним дефіцитом VANI-середовища є знання та інформація, відсутність причинно-наслідкових зв'язків та непередбачуваність змін у навколишньому середовищі, що призводить до відсутності ефективних та правильних рішень, які здебільшого приймаються «на дотик». Зміни в бізнес-середовищі відбуваються разом з революційними технологічними перетвореннями, які пов'язані з поступовим переходом до нового, шостого технологічного порядку, постіндустріального суспільства, що докорінно змінює умови конкурентного середовища і зокрема, системи освіти.

Відчутність чітких орієнтирів майбутнього змушує індивідуумів та компанії відмовлятися від сталих підходів, зокрема, до освітньої діяльності і активно впроваджувати новітні. Невпинний економічний та технологічний розвиток суспільства вимагає постійного вдосконалення знань, компетенцій та Soft Skills, що може бути забезпечено завдяки вдосконаленню системи бізнес-

освіти відповідно до концепції навчання впродовж життя. Актуальність теми зумовлена необхідністю розроблення сучасної системи бізнес-освіти, заснованої на застосуванні новітніх освітніх підходів, методів і технологій.

Розвиток Soft Skills або компетенцій 21 століття, перелік яких регулярно переосмислюється відповідно до вимог бізнес-середовища, можливий на основі впровадження сучасних освітніх технологій, зокрема, технологій віртуальних освітніх обмінів. В даному контексті компетентнісний підхід є обґрунтованим у визначенні кластерів компетенцій, на яких слід зосередитися у віртуальному освітньому середовищі.

Компетентнісний підхід в освіті – це освітньо-педагогічна концепція, яка акцентує увагу на розвитку компетенцій та Soft Skills, необхідних для успішної професійної діяльності в сучасному суспільстві, на протиположності професійним навичкам або Hard Skills. Основна ідея полягає в тому, щоб формувати у студентів не лише професійні знаннями, а спроможність застосовувати ці знання в різних життєвих або професійних ситуаціях.

Основні принципи компетентнісного підходу в освіті:

- орієнтованість на діяльність: замість пасивного засвоєння інформації, студенти активно залучаються до вирішення практичних завдань і проблем;
- контекстуальність: навчання відбувається у контексті реальних життєвих ситуацій, що допомагає студентам зрозуміти, як застосовувати знання в певних умовах;
- індивідуалізація, що полягає у врахуванні індивідуальних особливостей та потреб студентів, їхніх інтересів та здібностей;
- розвиток критичного мислення – формування у студентів навичок аналізу, оцінки та критичного мислення;
- комунікабельність: розвиток навичок комунікації, співпраці та колективної роботи;
- постійне навчання (life-long learning), що акцентує на постійній

самоосвіті, саморозвитку та адаптації до змін в суспільстві та на ринку праці.

Процеси поступового переходу від індустріальної економіки до економіки сервісного типу, де професії відіграють меншу роль, і попит на конкретні компетенції (Soft Skills), які ще називають "компетенції XXI століття", зростає. Згідно з сучасними освітніми підходами, компетенції XXI століття згруповані в три основні сфери [1]:

- навчання та інноваційні навички: критичне мислення та вирішення проблем, комунікація та співпраця, креативність та інновації;
- цифрові компетенції: інформаційна грамотність, медіаграмотність, грамотність у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ);
- кар'єрні та життєві компетенції: гнучкість і здатність до адаптації, ініціатива та самоспрямування, соціальна та міжкультурна взаємодія, продуктивність і відповідальність.

Сучасні освітні технології, зокрема, міжнародні віртуальні обміни, мають на меті формування і розвиток компетенцій XXI століття. На рис. 1. зображено результати міжнародного опитування "Моніторинг локальних вимог, початкових потреб та очікувань учасників у створенні міжнародної мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів", яке проводилося протягом лютого-травня 2023 року в межах реалізації міжнародної мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів.

Учасники опитування (2294 студентів з різних країн), висловили цікавість щодо формування сучасних компетенцій, таких як: бізнес-компетенції (5,4%); навички створення власної справи (55,2%); навички створення стартапів (23,2%) (рис. 1). Завдяки участі в міжнародних програмах віртуальної мобільності студенти бажають розвивати та вдосконалювати різноманітні комунікативні навички: 70,3% опитаних хочуть покращити свої знання іноземної мови; 30,9% – спілкуватися з іноземними однолітками; 21,6% – бажають здійснювати комунікації через міжнародні віртуальні хаби.

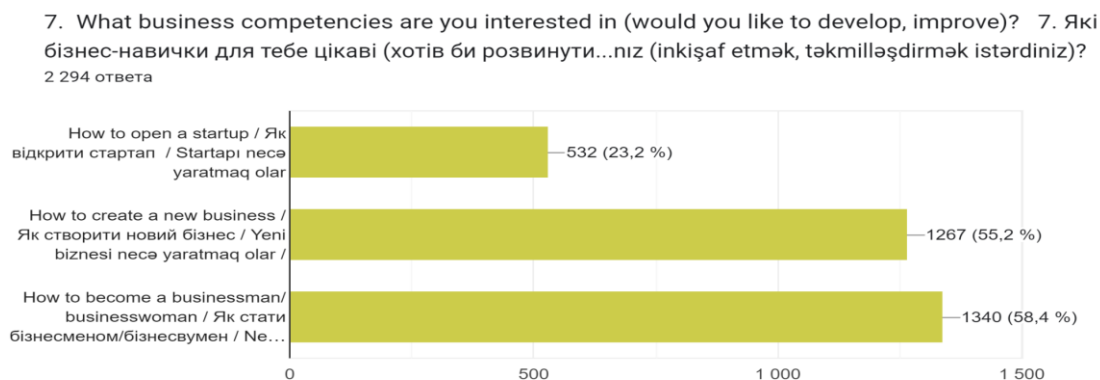

Рис. 1. Напрями розвитку бізнес-компетенцій студентів у програмах міжнародної віртуальної мобільності [2]

В цілому перевагами застосування компетентнісного підходу в міжнародному освітньому середовищі є: забезпечення підготовки студентів до активного життя в сучасному суспільстві; дає змогу розвивати ключові компетенції, критично важливі для професійної діяльності; сприяє розвитку самостійності, ініціативності та креативності студентів; сприяє формуванню у студентів проактивного ставлення до навчання та самоосвіти.

Висновки. Сучасне освітнє і бізнес-середовище є нестабільним, непередбаченим, нелінійним та незрозумілим, що зумовлює необхідність впровадження сучасних освітніх технологій задля розвитку у студентів Soft Skills. Сучасним підходом до розвитку Soft Skills є компетентнісний підхід, який дає змогу встановлювати орієнтири розвитку компетенцій XXI століття, які відповідають вимогам бізнес-середовища. Згідно з результатами опитування щодо розвитку Soft Skills та бізнес-компетенцій, виявлено компетенції, які найбільше цікавлять молодь в програмах міжнародних віртуальних освітніх обмінів: розвиток бізнес-компетенцій; навички створення власної справи; навички створення стартапів.

Література

1. 21st century skills. https://en.wikipedia.org/wiki/21st_century_skills
2. Local requirements, initial needs and expectations of participants (students and facilitators) in creating an international network of VIRTUAL YOUTH BUSINESS HUBS. 2023. <https://www.vehub4you.com/>